

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Theologico-Moralis De Sacris Ecclesiasticorum Ministeriis, Hoc est, De Horis Canonicis, & Missæ Sacrificio

Biesmann, Caspar

Coloniæ Agrippinæ, Anno 1695.

Partis Secundæ Sectio Secunda. De Eucharistia, ut est Sacrificium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42206

PARTIS SECUNDÆ

SECTIO SECUNDA.

De Eucharistia, ut est Sacrificium.

CAPUT I.

Quid sacrificium nova Legis, & an simul Latrenticum, Eucharisticum, Propitiatorium, & Impetratorium.

Definitur
Sacrificium
in comm.

Sacrificium in communi, rectè definitur: *Oblatio Deo facta, per immutationem rei alicujus sensibilis, in signum & protestationem supremi dominij ipsius Dei in res creatas, ex publica & legitima institutione. Ita conformiter doctrinæ S. Thomæ 2. 2.*

Accommodatur communi definitioni Sacrificio novæ Legis.

q. 85. art. 1. 2. 3. plures Theologi. Congruit autem hæc definitio Sacrificio novæ Legis, in quo fit oblatio Deo per immutationem rei sensibilis, id est, Christi secundum suam humanitatem; Quidam

dum mysticè occiditur, ut supra
 ostensum, mysticè immutatur,
 idque ex institutione tum Christi,
 tum Ecclesiæ ejus Sponsæ, (subin-
 tellige non quoad substantiam
 Sacrificii, hoc enim Christus in-
 stituit, sed ejusdem cæremonias,
 ut per eam profiteamur supre-
 mum Dei dominium in res crea-
 tas. Quâ protestatione maximè
 distinguitur Sacrificium ab omni-
 bus aliis actibus Religionis. Hoc

verò Sacrificium nostrum, ut supra
 diximus essentialiter consistit in
 consecratione utriusque speciei; in consecra-
 ad illius tamen integritatem spe-
 ctat utriusque speciei sumptio.
 Ac proindè ante Communionem
 deficiente celebrante alius substi-
 tuti debet, qui ex imperfecto Sa-
 crificio integrum faciat. Vid. *Gob.*

Consistit
 essentialiter
 in consecra-
 tione utri-
 usque spe-
 ciei.

2r. 3. cas. 1. Nominatur hoc Sacri-
 ficiu à Christianis Missa, quam
 vocem Molina putat derivatam à
 voce hebræa, Missach, quod ob-
 lationem significat, alii eum D.
 Bonaventura derivant à verb.
 mitto, eo quod per Sacrificium
 nostrum mittatur oblatio ad
 Deum. Undè in fine dicitur: Ite,
 Missa est, id est, ite, jam oblatio ad
 Deum Missa est, & completa tota

Et olim à
 Christianis
 Missa dice-
 batur.

Est simul
Latreuticū,
Eucharisti-
cum, Pro-
pitiatorium
& Impetra-
torium.

sacra actio. *Gob. ibid* Est autem hoc Sacrificium nostrum juxta Theologos simul Latreuticum, Eucharisticum, Propitiatorium, seu Satisfactorium, & Impetratorium. Latreuticum dicitur, quia offertur in recognitionem supremi domini, quod Deus habet in res omnes creatas, adeoque est opus divinæ laudis, & cultus, tam eximius, ut majorem laudem & honorem Deo exhibere nequeamus, quam immolando ipsi in hoc Sacrificio Filium suum. Eucharisticum dicitur, quia offertur in gratiarum actionem pro variis beneficiis à Deo acceptis, & præcipuè pro beneficio Redemptionis, cujus iterata fit in hoc Sacrificio memoria. Propitiatorium, quia offertur pro peccatis & poenis Fidelium. Impetratorium, quia offertur ad impetranda varia bona tam spiritualia, quam temporalia. Cæterum hoc Sacrificium non est ita Propitiatorium, ut per illud immediatè remittantur peccata mortalia illius, pro quo offertur, modò sit attritus, quamvis id nonnulli docuerint; sed solum mediatè, ita ut illi vi Sacrificii tribuantur auxilia gratiæ, quibus

excitetur ad pœnitentiam, & consequenter ad veniæ impetrationem. *Suar, disp. 78. sect. 2. Lug &c.* Probabile tamen est, quod culpæ veniales, ad quas non retines affectum, ex opere operato tollantur immediatè vi Sacrificii. Vid. *Tann. disp. 5. q. 9. &c.*

CAPUT II.

Ostenditur, quàm aptè prædicta ratio quadruplicis Sacrificij exprimitur per caremonias & oblationes in Missa usurpari solitas.

HÆc ratio Quadruplicis Sacrificii modò dicta præclarissimè exprimitur per caremonias & oblationes, in Missæ Sacrificio ab Ecclesia præscriptas. Nam primò ratio Sacrificii Propitiatorii sive Satisfactorii pro peccatis continetur oblatione panis per consuetam Ecclesiæ formulam: *Suscipe S. Pater Omnipotens æterne Deus hanc immaculatam Hostiam, &c. Pro innumerabilibus peccatis, offensionibus, &c.* Item oblatione Calicis dicendo: *Offerimus tibi Calicem salutaris, &c. ut pro nostra & totius mundi salute, &c.* Circa quam panis & vini oblationem

Quæ caremonia continet rationem Sacrificii Propitiatorii.

130 DE EUCHARISTIA

nem adverte, panem & vinum non
 suæ substantiæ gratia, nec ratione
 sui offerri, cum, quæ talia &
 secundum se accepta, non sint
 digna hostia, quam Deus præ
 Sacrificiis antiquæ legis, ad totius
 mundi expiationem, & salutem
 suscipiat, sed ratione Corporis, &
 Sanguinis Jesu Christi offerri, in
 quæ paulò post per verba Confe-
 crationis convertentur. Unde pa-
 nis & vinum anticipatò tantisper
 oblationis cæremonias subeunt,
 donec Corpus & Sanguis Christi
 succedat: estque oblatio panis &
 vini non pro præsentis statu, quem
 ante Consecrationem obtinet, sed
 pro futuro, quem vi Consecratio-
 nis consequetur. Deindè ratio Sa-
 crificii Eucharistici sive gratiarum
 actorii exprimitur consuetâ Ec-
 clesiæ formulâ: *Suscipe sancta*
Trinitas hanc oblationem, quam
tibi offerimus ob memoriam Passi-
onis, Resurrectionis, &c. hoc est
 offerimus ob immensa Dei in vos
 beneficia, ac in primis Redemp-
 tionis nostræ, utpotè fontis om-
 nium aliorum in nos beneficio-
 rum, *Item in honorem B Mariæ*
Virginis, &c. & istorum (subin-
 tellige quorum reliquæ in Altari
 quies-

• *ua Eucha-*
ristici.

quiescunt) & omnium Sancto-
rum, id est ob beneficia ipsis quo-
que cœlitibus à Deo collata ; id-
circo enim in honorem Sancto-
rum, non ipsis Sanctis, sed soli
Deo Sacrificium facimus ; ut de
eorum victoriis gratias agentes
eorum patrocina imploremus, &
ipsi pro nobis intercedere dignen-
tur. Tertiò, ratio Sacrificii Im-
petratorii continetur verbis Ca-
nonis : *Te igitur clementissime*
Pater, &c. ubi varia beneficia tam
pro Ecclesia in communi, quam
pro privatis personis per Jesum
Christum Mediatorem & Advo-
catum nostrum à Deo petuntur ;
nec modò pro iis solùm, qui ex
præscripto Ecclesiæ commendandi
sunt, verùm etiam pro aliis, quos
Ecclesia privatæ devotioni Sacer-
dotis, dum Memento facit, com-
mendandos relinquit. Denique
ratio Sacrificii Latreutici, expri-
mitur eâ verborum formâ, quæ
expansis manibus super oblata, id
est panem & vinum dici solet :
*Hanc igitur oblationem servitu-
tis nostræ*, quâ protestamur su-
premium Dei in res omnes domi-
nium, nostramque subjectionem,
ac servitutem ; undè etiam obla-

Quæ Impe-
tratorii.

Quæ deniq;
Latreutici.

tio servitutis dicitur , fitque ex-
 pansis super oblata manibus , ad
 designandum loco nostri , quibus
 summo jure incumbere vitam &
 animas , quas à Deo accepimus,
 divino honori & cultui immolare,
 substitui Christum incruentè im-
 molandum , & mysticè occiden-
 dum ; sicuti olim in veteri Testa-
 mento loco animæ viventis homi-
 nis substituebantur animæ ani-
 malium , quæ in recognitionem
 supremi dominii Deo immola-
 bantur , quibus etiam in signum
 substitutionis ab offerente manus
 imponi solebant , ut videre est
Exodi 29, & Levit. 1. Reliqua,
 quæ in Sacrificio Missæ occurrunt,
 ut Præfatio , aliaque Orationes
 intra aut extra Canonem dicen-
 dæ, cruces, oscula Altaris, &c. sunt
 veluti priorum complementa , &
 solemnior apparatus tanto Sacrifi-
 cio omninò debitus : Ita per cru-
 ces frequentius tempore Sacrificii
 formatas , representantur merita
 Christi , quæ ipse in Cruce per
 mortem consummavit , fitque per
 illas protestatio , nos cultores
 Crucis , & Crucifixi amantes esse.
 Similiter per oscula Altaris sig-
 nantur totidem reverentiæ &
 amoris

Reliqua
 extra præ-
 fatas cære-
 monias in
 Missa usur-
 pari solita
 quid signi-
 ficent, &
 quorsum
 adhibean-
 tur.

amoris indicia erga Deum , cui soli Altare dicatum est. Apprecatio, quâ Sacerdos populo salutem & benedictionem precatur consuetis his verbis ; *Dominus vobiscum* , itemque populi ad Sacerdotem reciproca apprecatio dicendo : *Et cum spiritu tuo* , fit partim, ut divinæ gratiæ auxilium ad dignè sacrificandum implore- tur , partim ut hac veluti Tessera indicetur mutua Sacerdotem inter & populum concordia , amotis procul odio, rancore, dissensione, aliisque sinistris affectibus , qui fructum Sacrificii impedire possent; juxta illud monitum Christi *Matth. 5. Vade prius reconciliari fratri tuo , & tunc offeres munus tuum.* Vid. *Vekez in Can. Miss. Bellarm. Scott. de Missa Sacrificio.*

C A P U T III.

De Sacrificante , sive de eo , qui sacrificat.

INter puros homines omnis & solus Sacerdos propriè sacrificat, nam ut rectè docet *S. Thomas q. 82. art. 7. & 8.* Potestas consecrandi

Inter puros homines solus Sacerdos sacrificat.

erandi Eucharistiam pertinet ad
 characterem Sacerdotalem Ordinis. Dixi inter puros homines,
 nam principalis sacrificans, cuius
 Ministri sunt alii Sacerdotes, est
 Christus Deus & homo. *S. Thomas*
q. 82. art. 3. Ipsius enim nomine
 hoc Sacrificium Deo Patri offer-
 tur. Nam alii Sacerdotes, dum sa-
 crificant, Christi personam assu-
 munt, & in persona ipsius verba
 Consecrationis proferunt, quibus,
 ut supra dictum est, Sacrificium
 essentialiter perficitur. Ex quo se-
 quitur hoc Sacrificio Deo tribui
 majorem laudem & honorem ob
 personam offerentis, quam accre-
 scat ab omnibus actibus quan-
 tumcūq; excellentibus omnium
 Sanctorum tam in coelis, quam in
 terris. Patet ex dignitate personæ
 principaliter offerentis. Possunt
 alii homines dici aliquo modo
 sacrificare, & in primis universa
 Ecclesia, cuius Sacerdos Vicarius
 & veluti ad Deum Legatus est;
 nam Ecclesia in hunc finem Sa-
 cerdotes creat, & alit, ut veluti
 Legati agant eum Deo nomine
 suo. Item huc reduci possunt, qui
 peculiari modo concurrunt ad
 Sacrificium, alendo Sacerdotem,
 necesse

Principalis
 sacrificans
 est Christus;
 cuius Mini-
 stri sunt alii
 Sacerdotes.

Hi in perso-
 na Christi
 verba con-
 secrationis
 proferunt.

Quantum
 honor &
 laus accret-
 cat Deo ex
 hoc Sacrifi-
 cio.

Utrum alii
 homines et-
 iam dici
 possint ali-
 quo modo
 sacrificare,
 & quinam.

necessaria ad Sacrificium ut vinum
&c. suppeditando, Sacerdoti mini-
strando: similiter illi, qui cum
debita reverentia corporaliter
Missæ interfunt, aut si non possint
corporaliter, saltem spiritualiter,
dum suis votis vota Sacerdotis
prosequuntur. Hos autem aliquo
modo sacrificare cum Sacerdote
colligitur ex primo Memento,
quod nominatur Vivorum, in quo
dicitur: *Et omnium circumstan-*
tium, pro quibus tibi offerimus,
vel qui tibi offerunt, aut spiritua-
liter & affectu interno, aut etiam
corporaliter per cooperationem
supra dictam. Qui omnes, quia
aliquo modo sacrificant, ideo
omnes participant aliqua ratione
fructus Sacrificii ex opere ope-
rato, esto Sacerdos de illis non
cogitet, aut etiam exclusos velit,
ut notat *Suar.* Imò videntur hi
dictos fructus, ut docet *Koning,*
probabiliter posse applicare etiam
aliis, cum dicatur in eodem Me-
mento, offerunt pro se, suisque
omnibus, adeoque pro aliis. Vid.
Suar. disp. 77. sect. 8. Koning, &c.
Cæterum Sacrificium si præcisè
spectetur, quatenus per illud con-
sacritur Sacramentum Eucharistiæ,
Utrum Mis-
sæ mali Sa-
cerdotis sit
Missæ ejusdem va-

Ioris cum
Missâ boni
Sacerdotis.

Missâ mali Sacerdotis tantum va-
let, quantum probissimi; quia ab
utroque conficitur idem Sacra-
mentum. At, si spectetur Missâ,
quoad orationes, quæ in illa di-
cuntur, dupliciter responderi de-
bet: nam si hæ preces dicantur
nomine Ecclesiæ, quales ferè sunt
illæ orationes, quæ continentur in
Missali, & præsertim quæ recur-
runt in omnibus quotidianis Sa-
cris, habent eandem vim, sive à
malo Sacerdote, dummodò non
sit excommunicatus (nam hujus
Ministerio uti Ecclesia non vult)
sive à bono dicantur; sicuti si des
eleëmofynam per malum servum
sive per bonum, eandem merce-
dem recipies. Hæ tamen preces,
quatenus fiunt nomine Ecclesiæ,
cum devotione, nam devotio boni
Sacerdotis gratior est Deo, quàm
mali, sub hac quoque ratione
magis profunt. At verò si Sacer-
dos suo peculiari nomine oret, ut
fit in utroque Memento, tum
utique plus profunt preces Sacer-
dotis boni, quàm mali. Plus enim
apud Deum valent preces amici,
quam hostis. Proindè quando in
locum tuum substituis te impe-
dito alium Sacerdotem, qui legat
Sacrum

Sacrum pro te, ad quod ex iustitia obligaris, vide ut substituas Sacerdotem bonum, quia si substituatur Sacerdos malus, perdetur fructus, qui est ex opere operantis. Cavendum tamen hic est à temerariis iudiciis, & multò magis ab aliorum diffamatione. Undè si non sis moraliter certus alium Sacerdotem esse malæ vitæ, semper præsumes illum esse bonum. Vid. S. Thom. q. 82. art. 6. Soto & alios. Quod attinet ad Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis cum Episcopo celebrante omnes ritus aliasque cæremónias sacras perficiunt, imò verba consecrationis cum eodem proferunt, adeòque verè cum Episcopo consecrant, hi cavebunt ne totam formam consecrationis absolvant priùs, quàm Episcopus, sed contentur eandem cum illo absolvere, juxta Pontificale Romanum *de ordinatione Presbyteri*, quod quia difficile est observatu, adeòque plures Neo-Sacerdotes circa prolationem utriusque formæ angantur; ideò in consecratione panis faciant intentionem, non absolutam consecrandi, sed conditionatam, scilicet, si simul cum

Quid circa Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis suæ cum Episcopo verba consecrationis proferunt.

138 DE EUCHARISTIA

cum Episcopo absoluant verba consecrationis ; secus si Episcopum praeveniant aut sequantur. Hæc enim videtur esse mens Ecclesiæ tam sollicitè monentis , ne Episcopum in prolatione verborum præcedant aut subsequantur. In consecratione autem Calicis habeant intentionem conditionatam duplicem, & primam quidem si in priore consecratione verè consecraverint panem ; non potest enim licitè una materia sine altera consecrari : ac deindè secundam , si simul cum Episcopo fiant. Ad tollendos omnes scrupulos convenientius erit , si formetur generalis intentionem proferendi verba juxta mentem Ecclesiæ, vel dicendi illa non formaliter, & cum intentione consecrandi, sed tantum materialiter & recitativè in signum potestatis sibi concessæ. Cum enim , ut paulò ante insinuavi, moraliter loquendo vix fieri posse credatur , ob naturalem quorundam linguæ volubilitatem, & in pronunciando celeritatem , aliorum verò tarditatem, ut verba consecrationis per ordinatos , maximè si plures sint, prout passim esse solent , eodem

momen-

momento cum Pontifice pronunciantur, ex probabili non videtur mens Ecclesiae esse alia, quam ut Neo-Sacerdotes, formam solum materialiter pronuncient in signum potestatis acceptae. Ita non improbabili-ter diversi Authores. Vid. *Laym. l. 5. tr. 3. cap. 7. &c.*

C A P U T IV.

Utrum Sacerdos intra annum aliquoties teneatur sacrificare.

Tenetur quivis Sacerdos sub gravi obligatione aliquoties intra annum celebrare, nimirum quater aut quinques; Idque in praecipuis festivitibus, quia per sacros Ordines non solum confertur dignitas & potestas, sed imponitur etiam officium celebrandi, ut patet ex illis verbis ad *Hebraeos 5. Omnis Pontifex, &c. pro hominibus constituitur, ut offerat Sacrificia pro peccatis.* Item ex verbis Christi *Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem.* Alii tamen putant probabiliter non obligari graviter, sed solum peccari venialiter, si toto anno nunquam

quam celebrent, tametsi non sint impediti, modò semel in anno communicent, & festis ac dominicis Sacrum audiant. Quia non constat de præcepto Divino aut Ecclesiastico graviter Sacerdotes ad hoc obligante. Vid. *Laym. l. 5. tr. 5. cap. 3. &c.* Peccabunt tamen venialiter, quia accipiunt potestatem consecrandi, in vacuum mone[n]te & hortante *Apostolo 2. cor. 6.* ne in vacuum gratiam Dei recipiamus. Et licet eodem die simpliciter ac absolute non sit per-

Erítne licitum sæpius eodem die celebrare.

missum sæpius celebrare, adeoque hoc facientes peccent graviter, *Cap. Sufficit de consecr. dist. 1.* Vid. *Suar. Jordan elucubr. to. 1. l. 4. titulo 1. cap. Consulvisti.* Licitum tamen est id facere in casu gravis necessitatis; Item in die Nativi-

Cur die Nativitatis dominicæ tria Sacra peragantur:

tatis, *cir. cap. Sufficit.* ob significandam, ut rectè docet *D. Thomas* triplicem Christi Nativitatem, æternam ex Patre cælesti, temporalem ex Maria Virgine, spiritua-lem in cordibus fidelium; Quo die licebit tria dicere Sacra, etiam statim post mediam noctem. Si- quidem hæc nox ex sententia probabili *Suar. Kon. Laym. &c.* privilegiata est, ita ut omnes tres

Missæ

UT SACRIFICIO. 141

Missæ ante auroram dici possint.
 Vid. *Dicast.* & alios. Nemo ta- Et an quis
 men tenetur eo die tertio celebra- teneatur
 re, quia est gratia & privilegium, illa legere.
 quonullus uti tenetur. *Jordan. l. c.*
 Sicut & nemo obligatur tria Sa-
 cra audire, cum de hoc non exstet
 præceptum.

C A P U T V.

De fructu Sacrificij.

FRUCTUM Sacrificij Authores
 communiter nominant por- Ostenditur,
 tionem: Est autem quodruplex hunc fructu
 portio, generalissima, specialis, esse qua-
 ministerialis, & specialissima. druplicem.
 Prima est fructus proveniens ex
 Sacrificio, quatenus Sacerdos il- Explicatur,
 lud offert nomine Ecclesiæ; Et quis fit fru-
 hæc portio cedit omnibus fide- ctus gene-
 bus non excommunicatis. ralissimus.
 Secun- Quis spe-
 da est fructus competens concur- cialis.
 rentibus speciali modo ad Sacri-
 ficium; Tales sunt v. g. qui fun-
 dant Sacrum, suppeditant neces-
 sario ad Sacrum, qui ministrant,
 aut Sacro devotè intersunt. Tertia
 est fructus proveniens ex Sacrifi- Quis mini-
 cio, quatenus Sacerdos illud of- sterialis.
 fert

Estne hic
tertius fru-
ctus dicen-
dus; finitus
intensivè
& exten-
sivè.

fert tanquam Minister Christi;
& hæc portio cedit illi particulari,
cui à Sacerdote applicatur Missa;
quæ quidem portio, ut passim do-
cent Theologi, finita est, non tan-
tum intensivè, sed etiam extensi-
vè; non enim, ut experimur, hac
portione acquirimus omnia bona,
& quo pluribus illa applicatur,
eo respectu singulorum fit minor,
quod probatur ex communi praxi
doctissimorum Sacerdotum, qui
cupientes suum Sacrum singula-
riter amico alicui prodesse, offe-
runt illud Deo, pro ipso solo;
quod sanè non facerent, si cre-
derent amico nihil decessurum.
Proinde Sacrificium rectè dicitur
infiniti valoris in actu primo, sed
finiti in actu secundo. Vid. *Dicast.*
de Euch. tr. 4. disp. 3. Suar. Tann.
&c. Proinde fideles scientes hanc
sententiam non esse certam, quæ
docet fructum Sacrificii non mi-
nui multitudine participantium,
offerunt stipendia, eâ tacitâ con-
ditione, ut Sacerdos certiora se-
quatur, adeoque sollicitus esse
debeat, ut id, quod certius est, am-
plectatur. Vid. *Dicast. l. c.* Quarta
denique est fructus proveniens ex
Sacrificio, quatenus illud offertur

Quis speci-
alissimus.

in persona propria, estque portio cedens ipsi Sacerdoti sacrificanti; nam si singulis improprie sacrificantibus, & ad Sacrificium concurrentibus respondet peculiare emolumentum; quidam eveniet tale, Sacerdoti proprie sacrificanti.

Vid. *Gav. p. 2. Tit. 8. n. 3.* Unde si tibi non incumbit obligatio sacrificandi, ad certam intentionem; poteris liberè dividere hos fructus, servando tibi unam portionem, duas, aut nullam, ut libet; reliquas dividendo inter duos aut tres, &c. quia id concessum intelligitur, quod expressè prohibitum non reperitur. Vid. *Barbos. de Offic. & Potest. Episc. alleg. 13.*

Quod si datur stipendium pro legendo Sacro ad certam intentionem, non licet tibi dividere fructum Sacrificii: dans enim elemosynam pro Missa, videtur omnem sibi effectum deposcere.

Bonac. de Sacra disp. 1. q. ult. p. 7. &c. contra alios, qui probabiliter docent Collectas seu Orationes alicui applicari posse. *Dian. p. 9. n. 7. res. 8. &c.* Quia satis videtur esse certum, dantem stipendium non ita esse avidum, ut nolit aliquam Collectam, in Sacro

Utrum Sacerdoti liberum sit hos fructus dividere.

Etiam eo casu, quo datur stipendium pro Missa legenda.

Aut quan-
do legi ex
obedientia:

à se constituto inseri pro alio.
Quando ex sola obedientia tene-
ris sacrificare pro defuncto, vel in
gratiarum actionem pro obtento
beneficio, poteris fructus, qui non
tendunt directè ad finem tibi præ-
scriptum applicare alteri; nam
obligatio legis non est extenden-
da ultra finem legis & præcepti.
Ita DD. ex cap. intelligentiâ, de
verbor. signific. Potest enim pri-
vatus finis obtineri, licet unus
alterve fructus Sacrificii transfe-
ratur in alios. Quod si liberaliter
promisisti duobus seorsim Sa-
crum, poteris utique uno Sacro
satisfacere, si finis, ob quem pro-
misisti uni, differat à fine, propter
quem promisisti alteri; v. g. si
uni promisisti ad obtinendam fan-
nitatem, alteri in gratiarum actio-
nem pro eadem obtenta; quia li-
beralis promissio ita est interpre-
tandâ, ut sit promittenti minimè
onerosa, præsertim si verba pro-
missoria indicent limitationem, ut
hic fit, dum uni promittitur cum
limitatione ad obtinendam fan-
nitatem. Vid. M. de Præsumpt.
lib. 6. Præsumpt. 9. pro quo-
rum intelligentia.

Aut ex li-
berali pro-
missione.

CAPUT VI.

*Adduntur predictis quadam nota-
tu digna.*

NOta primò : Sacerdotem non posse disponere , aut alteri applicare fructum generalissimum , aut specialem. Hi enim Ecclesie , & aliis ad Sacrificium concurrentibus competunt , adeoque non sunt in potestate Sacerdotis. Secundò , fructum ministerialem à Sacerdote applicabilem, pro ratione Sacrificii quadrupliciter posse dividi & applicari : Nam imprimis potest Sacerdos nomine alterius Sacrum offerre in laudem & honorem Dei, qui fructus est laudis. Deinde potest idem Sacrificium nomine alterius offerre in gratiarum actionem pro acceptis à Deo beneficiis , qui fructus dicitur Eucharisticus. Tertiò , potest offerre pro peccatis , & poenis alterius , & dicitur satisfactorius. Quartò , potest offerre ad impetrandum alteri certum à Deo beneficium ; & dicitur impetratorius. Proinde si

Quid liceat Sacerdoti circa fructum generalissimum aut specialem.

Quid circa ministerialem.

G Sacri-

Poteritne
Sacerdos
ob fructum
ministeria-
lem à se di-
visum plu-
ra stipendia
admittere.

Exponitur,
quo titulo
liceat Sa-
cerdoti sti-
pendia ad-
mittere pro
Missa.

Sacrificium præcisè offeras in laudem Dei, poteris idem offerre, & alteri applicare tanquam gratiarum actorium aut impetratorium, &c. Hinc tamen non inferes posse te plura, quàm unum stipendium admittere pro qualibet Missa: Nam sacra Congregatio ex auctoritate *Vrbani VIII.* sub obtestatione divini iudicii mandat, ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem daturæ eleëmofynæ præscriptæ sunt. Quòd si tamen dans stipendium expressè significet, velle se unum solum fructum, posses probabiliter juxta *Tamb.* accipere aliquid ab alio ob alterum fructum, quem etiam ipse unicum & solum expressè veller, volenti enim non fit injuria. Tertiò, stipendium, quòd datur pro Missis, non dari pro ipso fructu spirituali Missæ, nequè pro labore, qui ipsi Missæ intrinsicus est, qualis v. g. est dicere orationes, aliòsque Sacrificii ritus observare. Nam pro his aliquid petere, foret simoniacum. Datur proinde stipendium vel pro sustentatione Sacerdotis, qui sacrificando in gratiam alterius occupatur. Congruum enim est, ut
qui

qui Altari propter alium servit, ex illius quoque mediis vivat & alatur. Unde non datur stipendium pro Sacrificio, ut quid spirituale est, sed purè, ut in gratiam alterius susceptum: Adeoque est pretiū non spiritualis officii, sed personæ in gratiā alterius occupatæ. Nec obstat, quòd Sacerdos aliunde habeat sufficientem sustentationem. Nam eo die, quo in gratiam alterius occupatur serviendo Altari, eodē quoq; conveniens est, ut hic dato stipendio ad sustentationem Sacerdotis in sui gratiā occupati aliquid conferat: Vel datur secundum nonnullos Doctores pro obligatione, quam suscipit in se Sacerdos, applicandi fructum pro tali persona, cum eum posset applicare pro alia. Nam si ad sustentationem Sacerdotis, pro Sacrificio, quod est actualis applicatio fructūs spiritualis, ut in gratiam alterius suscepto stipendium admitti potest; Videtur quoque ad eundem finem, admitti posse pro obligatione applicandi fructum Sacrificii, ut in gratiam alterius suscepta. Interim *Suar. habens suam sententiam pro communi, Arriag. C. Lugo, multis con-*

tendens contrariam esse absurdam,
aliquē accipere pretium pro di-
cta obligatione applicandi fru-
ctum Sacrificii huic personæ, cen-
sent esse simoniacum. Sacerdos
ad tollendos scrupulos admittat
stipendium eo modo, quo Ec-
clesia permittit. Quartò, posse
Missæ Sacrificium applicari omni-
bus fidelibus tam iustis, quàm
peccatoribus, quamvis hifructus
propitiationis pro debito poenæ
capaces non sint, utpote extra gra-
tiam Dei constituti. Item posse
applicari Sanctis in cœlis, non
quidem ut est satisfactorium; quia
non egent ulla satisfactione; sed
quatenus est Eucharisticum & im-
petratorium. Sacrificando enim
agimus gratias pro beneficiis in
Sanctos collatis, & rogamus, ut
eorum cultum & gloriam pro-
pagare & augere dignetur: I-
tem animabus in purgatorio, &
quidem illis præcipuè ut est sa-
tisfactorium, Paganis quoque
& infidelibus, ut ad fidem con-
vertantur. Nec est prohibitum
applicare excommunicatis tole-
ratis & non vitandis; At pro non
tolerato & vitando non licet, quia
Eccle-

Ecclesia non vult orari pro talibus nomine suo in solemnibus suis precibus. Nullibi tamen vetitum est, quò minus Sacerdos in suo Memento, atque adeo privato nomine Deum pro ipso oret. Utrum autem Sacerdos tanquam privata persona possit pro illis offerre Sacrificium, de hoc fit dubium inter Authores, pro parte affirmante stat sequens ratio, quia Ecclesia solum privat excommunicatos communibus suffragiis, & consequenter Sacrificio pro ut offertur in persona Christi & Ecclesie. Quæ ratio quantum ponderis habeat, prudenti lectori æstimandum relinquo. Vid. Gob, tr. 3. cas. 5. sect. 3. *Suar Azor. &c.* Quintò, si ante Sacrum fueris oblitus applicare fructum Sacrificii ei, qui dedit stipendium, ex probabili sententia sufficit, si immediatè ante consecrationem ei applices, adeoque poterit tunc mutari intentio, etsi eousque voluisses celebrare pro alio; cujus sententia fundamentum est, quod Sacerdos, accepto stipendio, probabiliter non teneatur illi, pro quo celebrat, applicare fructum ex opere operantis pro-

Quid dicendum, si ante Sacrum oblitus fueris applicare Missam danti stipendium.

venientem, id est, non teneatur applicare collectas vel orationes, &c. Contrarium tamen est probabilius eorum, qui volunt omnem fructum debere illi applicari, qui dedit stipendium. Nam dans elemosynam videtur sibi omnem fructum Sacrificii, sive ex opere operato, sive ex opere operantis provenientem deposcere. Ita enim responderet, si à te interrogaretur. Nam sicuti emens arborem, omnem ejus fructum sive parvum sive magnum deposcit, ita fideles à Sacerdote Missam petentes totum ejus fructum volunt, sive ex opere operantis magnus sit, sive parvus, juxta dispositionem Sacerdotis. Dum hic igitur in malo statu celebrat, dat quod exigitur, quia dat juxta dispositionem suam, quam habet; Sicut arborem emens ab eo plus non exigit, quam ipsa profert. Juxta naturalem dispositionem. Est tamen praesumptio satis certa, neminem ex dantibus stipendium tam esse tenacem, ut nolit Sacro sibi applicato ullam collectam pro alio interferi. Accedit, quod sicuti impedire non potest, ut in Memento Sacerdos oret pro aliis; Ita nec videtur impedire posse, ut oret

oret

UT SACRIFICIO. 151

oret collectam pro alio. Imò nec erit tam rigidus, quin permittat secundariò offerri Sacrificium pro aliis, maximè si id absque ejus detrimento fieri poterit, pro ut fiet juxta eorum sententiam, qui docent Missam multis simul applicatã tantũ prodesse singulis, quantum omnibus. Verũm quia contraria sententia est communior & probabilior, secundarias intentiones rectè adjicies, cum ea tacita conditione, si stipendium offerenti inde nihil decedat. Adde, quòd si is, pro quo celebratur, ejus fructus sit incapax, aut illo non indigeat, hunc fructum probabiliter participandum ab eo, pro quo secundario Sacrum obtulisti v.g. lectum Sacrum pro defuncto; Qui si ad cœlum transierit, non indiget satisfactione, adeòque fructus satisfactorius obveniet illi; pro quo secundariò celebrãsti. Vid. *Gob. l. c. Tamb. &c.* Sextò, Sacerdos applicans Sacrum illi animæ, quam Deus vult, nihil omninò agit. Non enim Dei, sed Sacerdotis est alteri Sacrum applicare: Aliud est, si intentionem tuam alliges scientiæ divinæ dicendo v. g. offero hoc Sacrum illi animæ, quam Deus

Qua ratione Sacerdos secundarias intentiones suo Sacro rectè adjiciet.

Quid si Sacerdos applicet Sacrum animæ, quam Deus vult.

Aut applicat de conditione sub futuro.

videt maximè indigere, vel cui videt Sacerdotem posse utilissimè aut debere applicare. Intentio etiam, quæ est sub conditione de futuro, nulla est, & invalida, v. g. applico Sacrum illi, qui mihi cras ex consanguineis primò est obventurus, vel qui cras primò omnium oblaturus est stipendium, quia Sacrificium producit effectum, quando existit, ac proinde per intentionem Sacerdotis suspendi non potest. Idem est, si dicas, applico illi, quem Deus scit mihi esse obviaturum, quia hæc intentio virtualiter est sub conditione de futuro. Nam obviatio illa cras liberè futura est. Vid. *Suar.*, *Laym.* *Gob. l. c. &c.*

C A P U T VII.

De stipendio, quod Sacerdoti datur pro Sacrificio Missæ.

Sacerdos admittens stipendium pro Sacro, quod celebrat; studiosè servabit sequentia, quæ ob turpem quorundam Sacerdotum negotiationem, ac scèdè quæsitum lucrum, & præsumptam intentionem

nem dantium stipendium, partim publicâ authoritate constituta, partim communi Doctorum & Fidelium sensu ac praxi ferè stabilita sunt. Primò, Sacerdos, qui pro Sacro accipit stipendium, quod sufficit ad materiam gravem justitiæ, tenetur sub mortali Sacrum dicere, vel stipendium restituere. *Laym. l. 5. tr. 5. c. 3.* & alii comm. Aliud est si stipendium non esset sufficiens ad materiam gravem furti; jam enim omittendo Sacrum non lædit jus alienum in re gravi. *Fag. de precept. Eccl. pra. 1. l. 3. c. 8.* Secundò, differens ad longum tempus celebrationem Missarum, quas ex justitia celebrandas suscepit, peccat mortaliter, quia in re gravi impingit contra justitiam. Potest tamen simul se obligare ad 50. vel 60. Quia hoc ex probabili sententia censetur modicum tempus à sacra congregatione requisitum. Vid *Dian. p. 2. tr. 14. res. 25. de Lug. Ledesma, &c.* Est tamen hac in re spectanda, ut rectè notat *Dicast. disp. 4. n. 402.* rationabilis voluntas offerentis eleëmofynam. Et sine dubio quando petitur Sacrum pro præsentî necessitate v. g.

Poteritne
Sacerdos
licite restituere
stipendium
non lecto
Sacro.

Aut ad longum tempus differre
Sacra, quæ
ex justitia
celebranda
suscepit.

Aut non
dante iustū
stipendium,
qui Sa-
crum petit,
à diversis
tot parva
accipere,
quæ iusto
stipendio
æquivalent,
& unū pro
omnibus
Sacrificium
offerre.

Aut obliga-
tus cele-
brare pro
ornatu, vel
cultu Eccle-
siæ, aut cō-
moditate
populi, circa
obligationē
applicandi
Sacrificiū,
pro illius
applicatio-
ne aliud sti-
pendiū ad-
mittere.

sanitate infirmi, differri non de-
bet, quia tunc circumstantia tem-
poris spectat ad substantiam rei
petitæ. Tertio, si is, qui petit Sa-
crum non det stipendium iustum
ab Episcopo vel consuetudine ta-
xatum, non potest Sacerdos à di-
versis tot parva accipere, quæ iusto
stipendio æquivalent, & unum
tantum pro omnibus Sacrificium
offerre. Ita enim ob speciem turpis
negotiationis præcipit Congre-
gatio Cardinalium, estque pro-
hibitum per *Bullam Urb VIII*, Tu
tamen pro eo, qui non dedit iustū
stipendium probabiliter non te-
neberis totum Sacrum offerre, ut
docet *Suar. disp. 36. sect. 4. Tann.*
Dian. &c. contra Bonac. & alios.
Quarto, Sacerdos, qui tenetur in
aliqua Ecclesia celebrare pro or-
natu vel cultu illius Ecclesiæ, vel
commoditate populi, ut hic sacrū
audit absque obligatione ulli
applicandi Sacrificium, non potest
pro illius applicatione aliud sti-
pendium admittere. Quia cum
stipendium detur pro labore ex-
trinseco Sacrificii, qui est pretio
æstimabilis, una Missa non mere-
tur nisi unicum stipendium, (ubi
per laborem extrinsecum intellige-
cum,

cum, qui suscipitur propter cir-
 cumstantias aliquas extrinsecas
 v. g. celebrare tali loco, tali tem-
 pore, &c.) atque ita Congregatio
 Cardinalium declaravit respon-
 dens Episcopo Traguriensi ad fa-
 ctam secundam questionem de
 presenti casu, hoc tamen, ut lo-
 quitur *Gob. tr. 3. cas. 16. n. 493.*
 scio non esse ubique usu receptum.
 Proinde si in illa Diocesi, in qua
 degis, alii docti & timorati Sacer-
 dotes stipendium admittant pro
 applicatione Sacri, idem quoque
 tibi licitum erit, recteque conclu-
 des, dictam declarationem istic
 non esse receptam. Imò quia de-
 clarationes Cardinalium non ha-
 bent vim obligandi, nisi sint ap-
 probatae à Pontifice, & signatae
 manu, aut sigillo Cardinalis Præ-
 fecti & Secretarii, ac sufficienter
 promulgatae, & hæ tres conditio-
 nes non inveniuntur plene adesse
 dictæ declarationi, utpote quæ E-
 piscopo Traguriensi de hoc per
 litteras Congregationem consu-
 lenti solum data est; sententia
 plurium DD. antehac contrarium
 docentium non videtur esse im-
 probabilis. Vid. *Gob. cit. tr. 3.*
 Suadendum tamen est, ut in praxi

stetur dictâ declaratione, quæ maximi facienda est, utpote facta à viris sapientissimis, quæque innititur communi præsumptioni, quâ præsumitur, nisi ex claris verbis Fundatoris, aut aliunde contrarium constet, Sacrum fundatum esse communiter, non pro solo cultu Ecclesiæ, aut commoditate audientium, sed simul pro anima Fundatoris. Quæ præsumptio ista, ubi tenet, manifestè non permittit applicationem posse fieri pro alio, cum vi hujus præsumptionis debeat fieri pro Fundatore. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 16. n. 495. &c.*

Aut pro una missa rot stipendia accipere, quot illi sufficiunt ad sustentationem unius diei.

Quintò, non potest Sacerdos pro una Missa tot stipendia accipere, quot illi sufficiunt ad sustentationem unius diei. Non enim aquum est, ut labore mediæ horæ, quam Sacerdos in gratiam alterius suscipit, exigatur victus integræ diei. Illud proinde sufficere, quod vel Episcopali lege vel communi piorum, ac prudentum consuetudine statutum est. Vid. *Suar. Vsq. tom. 3. in 5. part. disp. 234 c. 3.*

Aut deficientibus redditibus pro celebratione Missarum,

Sacerdos beneficiatus deficientibus ob varios casus redditibus assignatis pro celebratione Missarum, non potest propriâ auctoritate

tate

tate reducere Missas ad minorem numerum, ita ut singulis respondeat justum stipendium, sed in hoc aut simili casu recurrendum est vel ad Episcopum, cujus tamen facultas hac in parte à Tridentino limitata est, vel certè ad summum Pontificem. Nam si hæc reductio permitteretur cuivis privato, fieret in Ecclesia magna confusio, & multiplex Fundatorum defraudatio. Vid. *Gob. tr. 3. cas. 17* Septimò, observandum est, tres sequentes sententias ab *Alexandro VII.* veluti scandalosas esse rejectas. Prima est eorum, qui docent posse Sacerdotem duplicatum stipendium licitè accipere pro eadem Missa, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum *Urbani VIII.* ètque 8. inter prohibitas. Secunda n. 9. docentium, posse Sacerdotem cui missæ celebrandæ tradantur, post decretum *Urbani*, substituere alium, collato illi minori stipendio, aliâ parte stipendii sibi retentâ. Tertia, n. 10. non esse contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque

propriâ auctoritate reducere Missas ad minorem numerum.

Quid circa stipendium statuerit Alexand. VII.

Quid de-
cretis Alex.
VII. non
contrarie-
tur.

etiam esse contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmatâ danti stipendiû, quod pro nullo alio offeram. His tamen non obstat, quin Sacerdos, si noverit majus se accepisse stipendium intuitu amicitia, quam habet cum offerente stipendium, possit per alium Sacerdotem satisfacere, dato illi ordinario stipendio. Idem est, si is, cujus operâ usus es, tibi benevolè & liberaliter donet partem stipendii, aut etiam totum, jam enim non prohiberis retinere illud. In praxi tamen non est præsumenda hujusmodi liberalis donatio, cum plerumq; magis fieri soleat ex metu, ne tu aliis Sacra tua celebranda committas, quàm ex liberalitate. Vid. *Tamb. lib. 3. c. 1. §. 5.* Hinc quoque excipiuntur Parochi, & alii beneficiati, pro quibus facta est largior fundatio. Nam hi non solum acquirunt dominium fundatæ eleëmofynæ, sed etiam videtur id esse conforme voluntati Fundatoris. Proinde si talibus per alium celebrare liceat vi fundationis, possunt, ut respondit sacra Congregatio, dare Sacerdoti congruam eleëmofynam secundum morem

morem Civitatis vel Provinciae ;
nisi fortè in fundatione beneficii
aliter cautum fuisset. Vid. *Decla-*

rat. Card. cit. à p. Gob. tr. 3. cas.

16. Denique qui stipendium ac-

cipit ad Sacrum faciendum in cer-
to Altari, peccat graviter, si cele-

bret alibi. Quia in re gravi facit

contra suam obligationem, nisi

fortè aut justa causa eum excuset,

aut ter vel quater per annum ali-
bi celebret, quia non solet esse in-
tentio Fundatoris, tam arètè obli-
gare. Vid. *Diam. p. 2. tr. 14. re-*

sol. 29. &c.

Quid si sit
obligatio
celebrandi
in certo Al-
tari.

C A P U T VIII.

De ceremonijs Missæ.

Peccat mortaliter, qui in Sacro

tam multas ceremonias ne-
gligit, ut moraliter censeatur ob-

servare ritum alium ab eo, qui in
Missali præscriptus est. Nam Pius

V. gravissimè præcipit, stari riti-
bus Missalis reformati. Vid. *Gob.*

tr. 3. cas. 22. &c. Item quoties
in Rubricis habetur, hæc vox :

graviter peccat, certum est signi-
ficari mortale. Habetur autem

septies.

Quando
censebitur
Sacerdos
per negle-
ctum care-
moniarum
graviter
peccare.

septies. Primò, si Sacerdos latinus non consecret in pane azymo. Secundò, si cum vino corrupto, aut sine aqua naturali. Tertiò, si formæ consecrationis addat aliquid, aut deniat, nisi fortè omittatur particula *enim*, nam hæc non est de substantia consecrationis. Quartò, si celebret irretitus censurâ vel irregularitate. Quintò, si non sumat integra Sacramenta. Sextò, & Septimò, si celebret in mortali habens copiam Confessarii, aut sine contritione non habens Copiam. Denique quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti seu Sacrificii, censetur id à Rubrica ita graviter præcipi, ut illius omissio sit mortale. Ejusmodi sunt, quæ de pane, vino, mixtione aquæ, intentione, forma, sumptione utriusq; speciei præscribuntur.

C A P U T IX.

Quid sit Rubrica, & qua ex illis graviter obligent.

CUm Rubrica nihil aliud sit, nisi mera manu ductio sive dire-

directio circa ea, quæ in Sacro dicenda sũt vel facienda, rubro colore scribi solita; hinc nulla Rubrica præcisè quæ talis est præceptiva, sed tantum directiva. Illæ tamen censentur præceptivæ seu obligantes sub mortali, quæ continent seu notant aliquid, quod ex jure vel legitima consuetudine graviter jubetur, vel quæ expressè aliquid sub mortali præcipiunt.

Vid. *Tamb. tract. de Sacrif. l. 2. cap. 1. § 1. Lug. &c.* Conveniunt autem ferè plerique Doctores, sequentes, Rubricas esse de re gravi, & sub mortali observandas; scilicet de loco celebrandi non prohibito. Debet autem is esse consecratus, aut saltem benedictus, & non violatus, aut execratus. Quamvis in casu necessitatis, item per privilegia Sedis Apostolicæ; Imò etiam ex concessione Episcopi, si justa causa adsit, in loco non consecrato aut benedicto consecrari possit. Potest etiam Episcopus probabiliter ex *Enchirid. Ep. Gob.* in privato oratorio ad divinum cultum duntaxat destinato dare facultatem sacrificandi. Item de Ara consecrata, eaque vel fixa & stabili, vel portatili seu viatica, utraque

Quid dicendum de loco celebrandi.

De Altari.

- De lumine.** traque ex lapide. Tertio de lumine. In necessitate tamen etiam non valde gravi probabiliter unum sufficiet, & quidem ex oleo vel sebo, si cera haberi non possit.
- De hora celebrandi.** Quarto de hora celebrandi, quæ est non celebrare ante auroram, nec post meridiem, nisi iusta causa, rationabilis consuetudo, vel privilegium excuset. Intellegitur autem per auroram illud tempus, quo primum apparet vestigium advenientis diei, & cum Missa possit incipit ante auroram, ut sub initium illius finiatur, ipsa autem aurora seique horam secundum quosdam comprehendat, poterit Sacramentum duabus horis ante ortum solis inchoari. Quinto, de statu gratiæ & jejuniis naturali. Sexto, de Ministro & quidem masculino. In necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, dandi Viatici, poterit celebrari absque ministro. Imò si habeas ministrum, qui posset omnia facere, præterquam respondere, probabiliter etiam ex sola devotione cum illo celebrare poteris. Septimo de Missali. Nisi fortè Sacerdos ob visus debilitatem ad legendum insufficientem tam felici memoriâ Missam teneat,

De statu
gratiæ &
jejunio naturali.
De Mini-
stro.

De Missali.

UT SACRIFICIO. 163

neat, ut non sit morale periculum
omittendi aliquid ex Missa. Erit
tamen in illo casu alius ponendus
liber ad vitandum scandalum.

Octavò, de Calice & Patena con-
secrata, quæ debent esse aurea vel
argentea, aut saltem cuppa Cali-
cis argentea, & intus inaurata.

De Calice
& Patena.

Probabiliter tamen sufficit esse
stannea, imò in magna pauper-
tate plumbea, ea tamen esse ne-
cessariò inaurata non requirunt

Doctores, quamvis Rubricæ per
modum directionis id asserant.

Nonò, de Corporali & Palla li-
neis secundum eam partem, se-
cundum quam tegunt Calicem, &

De Corpo-
rali & Palla.

ab Episcopo vel Privilegiato be-
nedictis. *Garant.* tamen non
improbat usum, quo adhibetur

Palla cannabina. Decimò, de Ca-
none integrè & secretè recitando,
in quo debet nominari Episcopus

De Canone
integrè re-
citando.

loci, in quo facis Sacrum, et de-
claratum testatur *Garant.* Por-
ro Canon secundum probabilem

sententiam incipit ab illis verbis;

Qui pridie quàm pateretur, & desi-
nit ad orationem Dominicã inclu-
sivè. Denique de numero, mundi-

tia, integritate & benedictione
vestium Sacerdotalium. Absque
cingulo

De nume-
ro, mundi-
tia, integri-

tate & benedictione Sacerdotium vestium.

De Missa cantanda de feriis privilegiatis post nonam in Ecclesiis collegiatis.

cingulo tamen non benedicto celebrare non erit grave; imò in casu necessitatis absque una alterave ex minoribus v. g. Stola, cingulo, manipulo celebrare licet. Quibus *Grav.* addit illam Rubricam, quæ est de Missa cantanda de feria privilegiata post nonam in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, quando eod die fit officium de festo. Si quæ sint aliæ graviter obligantes videri possunt in obviis Authoribus. Quamvis jam dictæ ferè sint potissimæ, & reliquæ vel nullam vel solùm venialem obligationem inducant, idque ob levitatem materiæ, quæ etiam in Canone locum habet, ut si nomen alicujus Sancti omittes, aut illud, quod additur tempore Paschali, communicantes.

C A P U T X.

De Rubricis merè directivis.

Quid dicendum de orationibus ante & post Missam. **P**robabiliter ne quidem sub veniali obligant sequentes Rubricæ; quæ sunt de orando ante & post Missam (subintellige de illis precibus, quæ pro opportunitate

nitate Sacerdotis ante Sacrum
 faciendæ sunt) de numero oratio- De numero
 num, de coloribus sacrarum ve- orationum
 stium, de lotione manuum ante & in Missa.
 post Sacrum, ut insinuant *Suar.* & De colori-
Tamb. non agnoscentes in hac bus Sacrarum
 Rubrica rigorosum præceptum, vestium.
 nisi ante Sacrum manus forent De lotione
 notabiliter immundæ. Decensta- manuum
 men est ob reverentiam Sacra- ante & post
 menti, ut hæc Rubrica de lavandis Sacrum;
 manibus, non omittatur. Quod si Quid si sub
 sub Sacrificio Missæ adverteres Sacro unus
 unum alterumve digitum esse a- alterve di-
 tramento illitum, & id notares gitus atra-
 antequam diceres, *Lavabo inter* mento no-
innocentes; lava digitos aliquantò taretur illi-
 validius, & diutius more solito, tus.
 non tamen quo ad abluatur omne
 atramentum, partim ob nimiam
 moram, quæ traheretur, partim
 quia macula ex atramento non
 censetur moraliter esse tam inde-
 cens, quàm quæ ex luto, sanguine,
 &c. Si post *Lavabo* id adverte-
 res, perge sine alia sollicitudine,
 quia nec salivâ nec aquâ decet
 tunc detergere illam maculam
 utpote non magnopere indecen-
 tem. Ubi simul observa graviter Notanda
 ab iis peccari, quorum culpâ fit, quædam
 ut vestes, paramenta, aliâque circa mus-
 valde

ditiam ve-
stiu Sacra-
rū, & para-
mentorum.
Item lotio-
nem Cor-
poralis &
Purificato-
rii.

Aut Calicis
& Patenz.

Quid de
Rubrica
præscriben-
te, ut nihil
addatur
verbum Mis-
sali.

valde immunda, non mudentur,
priusquam in illis sacrificetur.
Corporale autem & Purificato-
rium, aliaque his similia saltem
ex reverentia sunt à Sacerdote aut
Diacono in vase ad hoc præpara-
to lavanda, & lotio mittenda in
piscinam. Quod intellige de prima
lotione, quâ factâ possunt accu-
ratiùs à Virginibus lavari & refici.
Idem est de Calice & Patena, si
quid in illis à laico reficiendum
foret, aut si fortè minùs munda
ulteriùs lavanda essent. Nam à lai-
co absque necessitate hæc minime
tangi debent. Similiter Rubrica de
non addendo aliquid verbis præ-
scriptis in Missali, est merè directi-
va, si hæc intelligas de piis affectib⁹
aut precibus jaculatoriis ipsi Sa-
cro opportunè immixtis, dum-
modo illis non intempestivè uta-
ris, nem de actibus humilitatis,
contentionis, amoris, &c. mino-
ris momenti breviter excitandis,
dum immediatè ante sumptionem
sacram Hostiam manibus tenes.
Vid. *Gob. tr. 3. cas. 22.* Dicere au-
tem alia v. g. *Credo, Gloria*, cum
omitti debeant, videtur veniale
ob parvitatem materiæ. Vid. *Suar.
disp. 83. sect. 3. &c.* Quia usur-
patur

patur novus ritus contra prohibitionem Pii V. Sic neque per dictam Rubricam prohibetur tempore prolixo cantus aut concionis oratio vocalis secreto à Sacerdote facta. Eo tamen casu non rectè Sacerdos se exuet sacris vestibus, & interim domi ea aget, quæ ageret ante Sacrum nondum inceptum. Quia moralis continuatio Sacrificii videtur lædi per illam depositionem vestium cum egressu ex templo. Quibus adde recitationem Matutini & Laudum ante Sacrum, maxime si iusta causa adsit, imò probabiliter sine illa juxta *Tamb. l. 1. de Sacrif. cap. 7. §. 1.* & alios, eò quòd hæc recitatio non sit tam ritus Missæ, quàm quid requisitum ad eam. Contrarium tamen est communius & probabilius eorum, qui dicunt non posse omitti sine causa sub veniali. Item Rubrica de secunda ablutione seu perfusione digitorum facienda in vino & aqua. Hæc enim ad libitum Sacerdotis fieri potest vel in sola aqua vel in solo vino. At prima purificatio, quæ est ipsius Calicis immediate post sumptum Sanguinem, sub veniali est facienda in vino, &

Quid Sacerdoti liceat tempore prolixo cantus, aut concionis sub Sacro.

Quid de Matutino & Laudibus dicendis ante Sacrum.

~~alio~~

Quid de secunda ablutione quæ digiti Sacerdotis perfunduntur. De prima purificatione Calicis

fi

aliter erit
sentiendū.

Quid de
Rubricis,
quæ sunt de
Missæ defe-
ctibus cor-
rigendis.

De Rubrica,
quæ est pro
casu effusi
Sacri Sanguinis vide-
tur aliter
esse lo-
quendum.

si contingeret per errorem à Mi-
nistro aquam affusam fuisse, ut
hic error sine tumultu corrigatur,
tantum vini per Ministrum affun-
datur aquæ, ut quantitate vini a-
quam superante, ex utroque fiat
vinum usuale. His denique adde
Rubricas, quæ agunt de Missæ de-
fectibus corrigendis. Nam illæ
non obligant ad ullum peccatum
in quantum sunt præcisè Rubricæ
Missalis. Quæ tales enim sunt, tan-
tùm instructiones datæ juxta pro-
babiles sententias, quarum oppo-
sitam nisi agatur de valore Sacra-
menti ex communibus principiis
constat, quemvis licitè sequi posse.
Quòd si tamen ex his essent ali-
quæ, quæ continerent præcepta vel
Divina vel in jure Canonico ex-
pressa, utique obligabunt ad cul-
pam. Vid. *Suar. disp. 35. sect. 15.*
Et ex hac ratione censet *Quartus*
p. 3. tit. 10. n. 12. graviter pecca-
ri, si in casu effusionis Sanguinis
omittatur ea diligentia, quæ ex
decreto *I. Si per negligentiam*
de consecrat. dist. 2. (demptis qui-
busdam, quæ modo non sunt in
usu) à jure communi præscribitur,
& n. 12 Rubricarum, de defectibus
in ministerio ipso occurrentibus
expri-

UT SACRIFICIO. 169

exptimitur, eò quòd sit transgres-
sio rigorosi præcepti juris com-
munis in materia gravi, nisi excu-
set parvitas materiæ. Ut si Sacer-
dos bis sufficienti diligentia lava-
ret linteum, in quod effusus erat
sacer Sanguis, tertiâ lotionè omis-
sâ. Quia hæc omissio leviter oppo-
nitur fini præcepti, qui est debita
reverentia erga augustissimum
Sacramentum. Hæc igitur & simi-
les Rubricæ, cum solum sint di-
rectivæ non inducunt obligatio-
nem peccati. Econtra verò ob le-
vitatem materiæ censetur esse
veniale omittere *Gloria vel Credo*,
item orationes, quæ Sacerdos
præscribuntur, dum induit vestes
sacras, & aliæ similes, quæ ob
parvitatè materiæ à gravi ex-
cusant. Vid. *Diam. p. 2. tr. 14.*
resol. 49. Laym. &c.

Item si
omittere-
tur Gloria
vel Credo,
aut preces
dicendæ,
dum Vestes
Sacre in-
duuntur,
aut aliæ
similes Ru-
bricæ, qua-
rum trans-
gressionem
levitas ma-
teriæ à gra-
vi excusat.

C A P U T XI.

*De violatione, pollutione, & ex-
secratione rei Sacre.*

Quoniam facta est mentio vio-
lationis, pollutionis, & ex-
secrationis; sciendum est primò,

H **locum**

Locus sacer locum sacrum pollui, violari, ac
 quomodo profanari, quando in eo exerce-
 violetur aut tur actio, ita repugnans loci san-
 profanetur. ctitati, ut propter illam iterum
 debeat benedici. Sunt autem quin-
 que actiones in jure Canonico ex-
 pressæ, quibus (si non occultæ,
 sed publicæ fuerint) locus sacer
 polluitur. Et primò quidem per
 homicidium mortaliter malum in
 eo factum, quando existenti ni-
 mirum in loco sacro infertur vul-
 nus, ex quo vel ibi vel alibi mo-
 riatur. Imò licet occisio non sit
 injuriosa occiso; sufficit tamen
 esse injuriosam sanctitati loci, ut
 si quis se ipsum occidat, aut judex
 reo mortis supplicium inferat.
 Secundò per mortaliter malam
 sanguinis effusionem. Tertiò per
 graviter malam seminis humani
 effusionem. Quartò per sepultu-
 ram infidelis. Quintò per sepultu-
 ram nominatim excommunicati,
 aut notorii percussoris Clerici,
 quamvis hæ duæ posteriores a-
 ctiones forte sine peccato sint ex-
 exercitæ. Non igitur polluitur per
 sepulturam hominis hæretici, nisi
 sit nominatim denunciatus, ut
 docet *Laym.* cum aliis, sicut nec
 probabiliter per sepulturam in-
 fantis

fantis non baptizati, eò quòd hujusmodi infantes non censeantur propriè infideles, & propter fidem parentum videantur posse computari inter fideles. Præterquam quod multi Authores loquentes de sepultura infidelis non baptizati, non loquantur de sepultura infantis non baptizati. Contraria tamen sententia ob authoritatem Doctorum est probabilior. Adde quod polluta Ecclesia etiam sint polluta Altaria illius fixa, inò & cæmeterium ad hærens ipsi. Sciendum secundo, locum sacrum, Altaria, Vestes sacras, &c. exsecrari, quando ita destruuntur, ut denuò debeant consecrari. Quod fit, quando per sui destructionem, formam & usum perdunt. Sic exsecratur Ecclesia, quando muri Ecclesiæ vel ex toto, vel ex majori parte simul comburuntur, aut destruuntur; non autem si solum tectum destruatur, nam consecratio est in parietibus. Altaria si fixa fuerint exsecrantur per Ecclesiæ pollutionem. Utraque tam fixa, quàm mobilia exsecrantur, quando ita franguntur, ut non maneat ulla pars integra sufficiens ad recipiendum Calicem

Quid dicendum de sepultura infantis non baptizati.

An quando Ecclesia est profanata, etiam Altaria & cæmeterium censetur pollutum. Res sacra qua ratione exsecratur.

Eritne Al-
tare exse-
cratum per
fractionem
sepulchri.

licem & Patenam; non autem ex-
secrantur probabiliter per fra-
ctionē sepulchri. Quia nullo jure
probatu[r] necessitas imponendi
reliquias Altaribus, dum conse-
crantur; quod vel maximè verum
est in Altaribus mobilibus, in
quibus saltem per consuetudinem
derogatum est juribus illam ne-
cessitatem insinuantibus.

Vid. *Laym. l. 5. tit. 5. c.*

1 Lugo, &c.

F I N I S.

Index